

Illustratie Sebe Emmelot

Geloof de cijfers over supportersgeweld niet

Strengere wet tegen hooligans lost weinig op

► Het supportersgeweld lijkt in Engeland af te nemen, althans het aantal arrestaties in voetbalstadions.

► Maar de cijfers bedriegen. En niet elke maatregel werkt.

Door RAMÓN SPAAIJ

Na het voetbalgeweld van Feyenoord-supporters in Nancy tekent zich in de Tweede Kamer een meerderheid af voor invoering van een voetbalwet naar Brits voorbeeld. Men wijst erop dat het aantal arrestaties rond voetbalwedstrijden in Groot-Brittannië is afgenomen. En dat daar steeds strengere voetbalwetgeving is – reischoppers worden geweerd uit stadions, krijgen internationale reisverboden en een meldingsplicht in eigen stad. Dit zou onomstotelijk aantonen dat die strenge wetgeving werkt.

De belangrijkste indicator voor het 'succes' van de Britse voetbalwet is volgens velen het dalende aantal aanhoudingen rond voetbalwedstrijden. In het seizoen 2003/2004 waren er tien procent minder aanhoudingen dan in het seizoen ervoor, ofwel 3.982.

Maar wantrouw de cijfers. Politie-cijfers zijn niet betrouwbaar als graadmeter voor de reële omvang van geweld. Zo is de daling van het aantal arrestaties deels te verklaren door het grotere aantal stewards en beveiligingsbeambten in Britse stadions. En de afname van de politie-inzet. Omdat stewards niet bevoegd zijn om iemand aan te houden, leidt dit tot een daling van het aantal arrestaties tijdens wedstrijden. Of er dan ook echt minder geweld is, is onduidelijk.

Verder is het beleid in sommige steden en regio's minder gericht op het aanhouden van verdachten en meer op het handhaven van de openbare orde. Hoe minder hooligans je arresteert, hoe 'beter' de cijfers. Die cijfers

drukken dan hooguit andere prioriteiten van de politie uit.

Ten slotte spelen gewelddadige confrontaties zich meestal buiten de stadions af, tegenwoordig zelfs ver uit de buurt daarvan. Bepaalde supportersgroepen staan erom bekend dat ze elkaar opzoeken op treinstations, in cafés, enzovoort. De onvoorspelbaarheid van de locaties maakt het voor de politie ook moeilijker vanden aan te houden.

Dit heeft zijn weerslag in het percentage verborgen criminaliteit. Het hooliganisme is niet verdwenen, maar in het algemeen minder zichtbaar geworden. Veel van deze incidenten worden niet direct in verband gebracht met het voetbal, en vaak worden ze in de media omschreven als gewone cafégevechten.

Deze visie wordt ondersteund door recente cijfers van de *National Crimi-*

► Minder arrestaties, maar ook steeds meer stewards, die niet mogen arresteren

nal Intelligence Service over het aantal geregistreerde geweldsincidenten rond voetbalwedstrijden. Dit aantal is fors toegenomen. In het seizoen 2001/2002 was het 138. Dat aantal verdubbelde ruim tot 317 in seizoen 2003/2004.

Dit constateert ook de *British Transport Police*. De dienst wijst op een toenemend aantal 'ernstige incidenten' met supporters op stations en in treinen. Maar ook hier moet men oppassen met cijfers als graadmeter voor succes van wetgeving. Aangezien de politie meer investeert in informatieverzameling rond hooligans, heeft ze ook meer zicht op alle incidenten.

Zelfs de Britse ervaringsdeskundigen uit hun twijfels over de betrouwbaarheid van de cijfers. Zo stelt het hoofd van de *Public Order Intelligen-*

ce Unit van *New Scotland Yard*: „Ik hecht er niet veel waarde aan.”

Voorstanders van een nieuwe voetbalwet voor Nederland prijzen vaak de Britse meldingsplicht. Die houdt in dat een vervolgd hooligan zich moet melden bij zijn lokale politiebureau tijdens de wedstrijd. Maar de meldingsplicht past de Britse politie slechts beperkt toe: eigenlijk vooral bij internationale wedstrijden in het buitenland, mede om het imago van Groot-Brittannië te beschermen.

Bij de binnenlandse competitie in Engeland krijgt alleen de meest nootrore hooligan een meldingsplicht. De politie vindt het onuitvoerbaar om iedereen met een stadionverbod zich tijdens elke wedstrijd te laten melden. Bovendien zou het niet eerlijk zijn dat een supporter die maar één keer is aangehouden wegens geweld, zich elke zaterdagmiddag moet melden. Dan kan hij ook niet op familiebezoek of naar de winkels.

De meldingsplicht voorkomt sowieso niet alle geweld omdat veel reischoppers onbekend zijn bij de politie en plotseling betrokken raken bij geweld (ook in Nancy). Zij zijn nooit veroordeeld of vervolgd en hebben dus geen stadionverbod.

Toch werpen alle beperkingen bij elkaar wel vruchten af, zeggen de Britse politie en clubs. Getuige alleen al het relatief rustige verloop van het recente wereldkampioenschap.

De vraag blijft echter of Nederland een nieuwe voetbalwet nodig heeft. Ook wij kennen al de meldingsplicht, alleen is die in Nederland meestal vrijwillig. Een hooligan kan afspreken met de KNVB zich te melden tijdens de wedstrijd, volgens kenners in ruil voor een korter stadionverbod.

Rechters kunnen vaker een meldingsplicht opleggen naast een stadionverbod. De wet staat dat al toe, maar het gebeurt relatief weinig.

Ramón Spaaij werkt bij het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement. Hij schreef een proefschrift over hooligans in Europa.

► nrc-commentaar

Liever wat realisme

Studiemateriaal hoe een oorlog niet te voeren – zo kan het eergisteren verschenen rapport van de Irak Studiegroep onder leiding van de Amerikaanse oud-minister van Buitenlandse Zaken James Baker worden gekenschetst. Baker, die diende onder president Bush senior – vader van de huidige president – onderzocht met zijn commissie op verzoek van het Congres de situatie in Irak. Hoewel het in diplomatieke woorden is opgeschreven, liegt zijn rapport er niet om.

Het legt genadeloos de falende aanpak in Irak bloot van president Bush, vicepresident Cheney en (oud-)minister Rumsfeld van Defensie. Baker doet een aantal zinnige aanbevelingen,

Zijn belangrijkste aanbeveling is inzet van diplomatie en politiek

maar ook hij heeft geen toeverformule voor Irak. De feiten zijn bekend. De Verenigde Staten

zijn na de geslaagde invasie van Irak vastgelopen in een haast uitzichtloze burgeroorlog, die het land en de regio destabiliseert. De oorlogskosten 'in bloed en geld' zijn overweldigend. Bijna 2.900 Amerikanen verloren tot nu toe het leven, 21.000 raakten gewond, van wie velen ernstig. Het aantal Iraakse slachtoffers bedraagt een veelvoud hiervan. De oorlog kost de VS acht miljard dollar per maand. De teller staat inmiddels op vierhonderd miljard. De kosten kunnen volgens Baker oplopen tot het onvoorstelbare bedrag van tweeduizend miljard dollar, een twee met twaalf nullen.

„De situatie is ernstig en verslechtert. Er is geen weg die succes garandeert, maar de vooruitzichten kunnen worden verbeterd”, luidt Bakers onderkoelde boodschap. Verderop zegt hij dreigend: „Het vermogen van de VS om de

uitkomst te bepalen neemt af, en de tijd raakt op.” Zijn belangrijkste aanbevelingen zijn diplomatiek en politiek. Zorg voor politiek draagvlak in Irak en ga met de buurlanden Iran en Syrië praten. Over de Amerikaanse militaire aanwezigheid is hij voorzichtig. Onvoorziene omstandigheden voorbehouden, zouden begin 2008 de eerste gevechtstroepen zich kunnen terugtrekken. Tegelijkertijd moeten nog veel militairen in Irak blijven voor training, logistiek en speciale operaties. Voor hun wordt het vermoedelijk een zaak van lange adem.

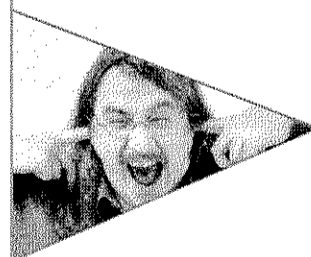
Wat betekenen Bakers analyse en zijn aanbevelingen? Formeel kan Bush ze naast zich neerleggen. De uitslag van de tussentijdse verkiezingen heeft de politieke verhoudingen in Washington echter veranderd. Bush' partij, de Republikeinen, verloor vorige maand stemmen door Irak. Dat valt niet te negeren. Doorstomen op de ingezette koers is niet alleen rampzalig voor Irak en de Amerikaanse militairen daar; het levert thuis ook problemen op. Bakers inhoudelijk vernietigende, maar elegant opgeschreven rapport is een reddingsboei voor Bush. Het verschaft hem, zoals *The New York Times* vandaag schrijft, politieke dekking. Maar dan moet hij wel de aanbevelingen uitvoeren.

De les 'oorlogvoering en diplomatie' van Jim Baker, in de beste traditie van Niccolò Machiavelli en Carl von Clausewitz, gaat verder dan dit. Hij biedt een samenhangende visie op de regio en bevat een impliciete boodschap voor militaire conflictgebieden elders, zoals Afghanistan: laat realisme prevaleren – en niet ideologie.

► Commentaren geven het standpunt van de krant, op basis van discussies tussen hoofdredactie en commentatoren. Reageren: lezerschrijft@nrc.nl

► column

Minder zielige mensen

Ik ben natuurlijk geen jurist en zeker geen deskundige in het staatsrecht, maar volgens mij is er iets heel merkwaardigs aan de hand. Uiteraard heb ik het over het generaal pardon.

In de eerste plaats moet zo'n generaal pardon natuurlijk worden doorgevoerd. Het belangrijkste argument dat Verdonk ertegen in stelling brengt, is haar opvatting dat het leidt tot rechtsongelijkheid. Een generaal pardon zou zielig zijn voor al die asielzoekers die in de afgelopen drie jaar zijn uitgezet. Dat argument klinkt misschien betrokken, maar is klinkklare nonsens. Je bent bezig allemaal mensen zielig te maken en zodra iemand zegt dat je daarmee moet stoppen, zeg je dat dat niet kan omdat dat zielig zou zijn voor al die mensen die je inmiddels al zielig hebt gemaakt.

Rechtsongelijkheid is geen argument tegen de discontinuering van onrechtvaardig beleid. Elke beleidswijziging leidt tot rechtsongelijkheid, zeker wanneer de wijziging een verbetering beoogt

te zijn, want de mensen van vóór die verbetering waren er slechter aan toe dan de mensen die onder de nieuwe regeling vallen.

Maar de voornaamste vraag is hoe het nu verder moet. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen die Verdonk weigert uit te voeren. De logische volgende stap zou zijn dat de Tweede Kamer een motie van wantrouwen aanneemt tegen deze minister. Dan heeft zij geen andere keuze dan haar ontslag in te dienen. Dat is een beetje raar omdat ze al demissionair is, maar dat is eerder vertoond. Dan krijgen we een soort Pieter Winsemius op die post die gehoor zou moeten geven aan de wens van de Kamer.

Maar stel nou dat het hele kabinet zijn lot verbindt aan deze kwestie. Stel dat het hele kabinet zijn ontslag indient, hoewel het al demissionair is. De majesteit zal in dat geval het ontslag wederom in beraad houden en het kabinet verzoeken de belangen van het koninkrijk te dienen totdat een nieuwe regering aantreedt. Verdonk blijft deel uitmaken van dat dubbel demissionaire kabinet. In haar ogen is het in het belang van het koninkrijk om door te gaan met de uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers.

ILJA LEONARD PFEIJFFER

Dichter en romancier